

A falu és a város.

Kun Béla abban a minapi előadásában, amelyben a szocialista pártprogram módosításával foglalkozott, hangsúlyozta a falu és a város ellentétét, amelyeket meg kell szüntetni. Ez az ellentét bizonyos mértékig kétségtelenül fennáll, még pedig jórészt olyan félreértések, aggályok és visszaélések folytán, amelyek könnyen kiküszöbölhetők volnának. A szocialista állam agrár programja az, hogy a földosztás mellőzésével és a termelő szövetkezetek átmeneti rendszere után a teljesen szocializált mezőgazdaságot valósítsa meg. Ez a program csak fokozatosan és kellő előkészítés után vihető keresztül, de a program sikerét csak akkor lehet biztosítani, ha fölöslen és okatlanul nem történnek olyan lépések, sőt ballépések, amelyek természetesen gyanakvást és bizalmatlanságot keltenek a falu dolgozó népében.

A proletárállamnak feltétlen szüksége van arra, hogy a mezőgazdasági termelés a föld népének ellátásán felül a városi proletárság megélhetését intézményesen lehetővé tegye, viszont a Tanácskormány nem tűr meg semmiféle olyan irányzatot, amely alkalmas arra, hogy mesterséges ellentéteket ébresszen a falu és a város proletársága között. Mindenki aki a földet, a falut, a mezőgazdasági földeket szabad vadászterületnek tekinti, mindenki, aki a Tanácskormány mezőgazdasági rendeleteit nem hajlja végre, vagy pedig úgy hajlja végre, hogy a dolgozó nép megkárosítottának érezheti magát, anélkül, hogy a proletárság ellátásának közös érdekeit szolgálná, joggal tekinthető a proletárállam ellenségének és a kormány kell, hogy megtorlással is büntesse. A falut nem szabad jog és ok nélkül kiuzsorázni, nem szabad a falu népét ellenségnek tekinteni, viszont a földműves proletárságnak is fel kell ismernie a maga kötelességét. Az ország egységes élelmezése elsőrangú és feltétlen szükséglet és az átmeneti időben különösen fontos, hogy a mezőgazdasági proletárság minden erővel azon legyen, hogy a termelés fokozódjék és minél rendszeresebbé váljon.

A mezőgazdasági termelés fokozása és rendszeresítése még nehezebb feladat, mint a hatalom megszerzése és a burzsoázia letörése volt. Lenin mindja, hogy meg kell erősíteni azt, amit meghódítottunk, amit elhatároztunk, amit törvénybe iktattunk, megfontoltunk és előjegyeztünk, még pedig a mindennapi munkafegyelem és az ellentmondás nélkül való engedelmesség útján.

A mezőgazdasági termelésnek ezt a kötelességet kell érezniük, tudniok kell, hogy nemcsak magukért, hanem a város proletárjaiért is dolgoznak és tudniok kell azt is, hogy a városi proletárság azért áll fegyverben, hogy a föld gyümölcse ne a henyélőké, a dzsentriké, hanem azoké legyen, akik verejtékeznék és akik harcolnak érte.

Az ipari munkásság ma már nem a maga kizsákmányolói részére termel, hanem a dolgozó rétegek szükségleteit akarja és fogja rendszeresen kielégíteni. A földműves-szegények eddig azért vásároltak uzsoarára, mert a nagytőkések, a gyárosok, a vállalkozók kapzsiságát voltak kénytelenek elviselni. Az ipari termelés új rendje meg fogja könnyíteni a mezőgazdasági munkásság beszerzését, lehetővé teszi, hogy ruhához, csizmához, fehérneműhöz, gazdasági cikkekhez stb. jusson, viszont a város proletársága is számíthat arra, hogy a föld gyümölcse neki is terem.

A vármegyei uralom vége

A Forradalmi Kormányzótanács XCVI. sz. rendeletével a megyék és egyes városok élére kormányzótanácsi biztosokat nevezett ki.

A Kormányzótanács a rendeletről a Belügyi Népbiztosság a következő nyilatkozatot tette:

— A Kormányzótanács XCVI. számú rendeletével kapcsoló szervezet kíván létesíteni a vármegye területén működő munkástanácsok és a Kormányzótanácsi biztosok instruálják és ellenőrzik a munkástanácsok és intézőbizottságok működését. A vármegyei munkástanácsok ezekben a biztosokban segítő munkát nyernek, akiknek kötelessége a munkástanácsokkal egyetemben a vármegye lakosságát érdeklő összes ügyeket helyes irányban vezetni.

A kormányzótanácsi biztosok a Kormányzótanács és egyes népbiztosságok rendeleteinek helyes értelmezését és helyes értelemben vett végrehajtását fogják előmozdítani. Feladatuk a termelés intenzívabbé tétele, a közellátás helyes megszervezése, a kultúra terjesztése, az oktatás, a népművelés széleskörű terjesztése, a forradalmi gondolatnak az elnyomott osztályok között való intenzív terjesztése.

Különbös feladata a vármegye területén mozgó ellenforradalmi elemek megfékezése, elfojtása a felszólított elemek garázdalkodásának és az egyéni kizsákmányolásnak lehetetlenné tétel.

A kormányzótanácsi biztosok gondoskodnak a vármegye területén levő felesleges élelmiszereknek a főváros és egyéb városok éhezó proletáriátusához való eljuttatásáról.

A vármegye területén különböző megbizatásokkal vagy anélkül működő úgynevezett politikai megbizatottak megbízólevelétől hátrahagyják arra alkalmas egyéneknek, akiknek a megfelelő helyre utasítják, ahol munkájukat a Korm-

ányzótanácsi biztos felügyeli. Minden új kiküldött megbizatott zótanácsi biztosnál jelentkezik, hogy ki hol működik és hogy újabb kiküldöttekre? Ezzel mi nek politikai megbizatottakkal előzőlése. Megbizottak csak ahol rájuk szükség van. Ezek jessen megelégedő egyének leszen.

A kormányzótanácsi biztosok szerint együttműködnek a kal és intézőbizottságokkal, mutóbbiak működése a proletárság mévelő szervezeteivel. Föld valamely intézőbizottság, aki tételénél fogva, akár a kormányzótanács meg nem érte a folyó érdekeivel ellentétes működésű működése a dolgozókat érdeketlené, a kormányzótanácsi biztosok előterjesztést tartoznak Népbiztosság útján a kormányzótanácsi biztosok a szükséges rendelkezések megteremtését a városi proletárság alapján kaphatnak is igényeik ellenforradalmi mozgalmak elfogadására.

A Kormányzótanács nem vármegyei atyáisteneket küld a vármegyei biztosok, illetve a vármegye nyakára, hanem becsületes és olyanokat, akiknek a munkásságuk és becsületes multi kormányzótanácsi biztos szerepe országai, úgynevezett kommiszárak akik mindenhol az összes dolgot elvégeztetik és hathatós elvégeztetik.

A belügyi népbiztosság a ezzel a rendelettel végre helyre fordított a vármegyei közigazgatás állami bürokrácia teljes elpusztítását és a kiépítését a vármegyei népbiztosságok és a termelés gyümölcseit.

A Népgazdaság

Akinek szembe van, aludt el végképen a lelk az új szervezeten, a Népgazdaságot is megtanulhatja, mi az a és mit jelent az, ha a nép biztókában vannak.

A Népgazdasági Tanács a Tanácsköztársaság irányítsa. Elnökségének a tagjai, választmányának szervezeteik kiküldöttei. E tételből nyilvánvaló, hogy mindazok, akiknek valóban az ország gazdálkodásáról és abba a mederbe irányítani a népet javát szolgálhatja.

Ki foglalkozott ezzel a dolomban? Senki. Azaz, egy pontba összefutó gép egész ország gazdasági éle-

1 hvas

kísérte és vezette volna. Nem is lehetett, mert hiszen ez ellenkezett az uralkodó osztály érdekeivel. Ennek a tőkés osztálynak az volt az érdeke, hogy az ország gazdaságát szabad prédaként az ölébe vessék. Az volt az érdeke, hogy a termelő eszközök birtokában, mindegyik tagja azt tehesse, amit akar. Mászóval minden gyáros, minden földbirtokos, minden kereskedő annyi hasznot hozhasson ki az ország gazdálkodásából, — a nép dolgoztatásából — amennyit csak bír. A tőkés osztály bőségesen élt e jogával, a mélyet a magántulajdonon felépülő társadalom oly pazar bükezőséggel rendelkezésre bocsátott. Annyit dolgoztatott s így annyi hasznot rakott félre, amennyit — hogy az ő mesterszavával éljünk — a konjunkturák megengedtek. A miniszteriumok, ahova az országos gazdasági erők állítólag összefutottak, csak arra voltak jók, hogy a gazdálkodás képét még zürzavarosabbá tegyék s ennek következtében a termelő eszközök birtokosainak még jobb „konjunkturákat” biztosítsanak. Rövidre fogva, szabad volt a kizsákmányolás. Aki bírta, marta.

Most, hogy a nép a termelő eszközöket visszavette, magától értetődik, az ország gazdálkodása csak a dolgozók érdekében történhetik. Minden kapavágás, minden tüöltés, minden kalapácsütés csak a proletáriátus hasznát vastagíthatja. De hogy ez valóban így legyen, hogy a legkisebb energia se vesszen kárba, hogy a legjelentéktelenebb mórza se hulljon az asztal alá, — erről a Népgazdasági Tanács tartozik gondoskodni. Tagjai között ott van mindenki, akinek a termeléshez valamilyen köze van. Megmondhatják tehát, proletárkötelességük megmondani, miképen lehetne az ország gazdálkodását úgy felépíteni, hogy minél kevesebb erőfeszítéssel minél nagyobb eredményeket érjenek el a dolgozók számára. Ennek a tanácsnak az íróasztalára kerül majd valamennyi olyan adat, amely az ország igazi életét jelenti és innen, mint valami központi villamos bateriából fognak szétterjedni azok az utasítások, a melyek ezt az életet szervezettebbé és gazdaságosabbá teszik.

Jól jegyezzük meg, a proletárdiktatura akkor alakította meg a Népgazdasági Tanácsot, amikor minden oldalról fegyvert fogtak rá. Az ellenforradalmárok a külföld hatalmas kapitalistáival szövetkeztek, hogy a Tanácsköztársaságot lecsúszják — s ez a Tanácsköztársaság, míg egyik kezével a haszonleső rablókat szorítja torkon, másik kezével a kommunista társadalom egyik erős pillérét, a Népgazdasági Tanácsot illeszti be a magyar földbe.

A pénzjegyek.

A Forradalmi Kormányzótanács XCII. sz. rendelete alapján már a közeli napokban forgalomba kerülnek a postatakarék által kibocsájtott pénzjegyek. Meg kell ezt csinálni, mert például az a vakmerőség, amellyel a forgalomban lévő bankjegyeket a forgalomból kivonták és elrejtették. Hiába volt a Kormányzótanács minden tiló rendelkezése, hiába helyezte ki látásba súlyos büntetéseket, a bankjegyek, főképen a régi Osztrák Magyar Bank által kibocsájtott papírpénzek szórán-szórán elűntek. Névtelenség és elmulasztott törvények is

papírpénzekkel tudtak az ellenforradalmárok legjobban és leghatásosabban operálni. Mindig, minden forradalom idején voltak tömegek, amelyeket máról holnapra nem lehetett annak az eszmének a szolgálatába állítani, amelyért a forradalom csinálódott. Természetes, hogy ezek a tömegek ilyenformán mindent el is követtek, akár tudva, akár tudatlanul, hogy a forradalmi erőket, a forradalmi lendületet gyöngítsék. Már pedig a forradalom maga legalább egy időre elszigetelt, korlátolt, esetleg országhatárok közé szorított cselekvés, amely határokon belül ugyan csak egy időre a legkönnyebb pánikot előidézni, főképen azokkal a tömegekkel, amelyek tudatlanságuk vagy elnyomottságuk folytán a legalkalmasabbak az elnyomó ellenforradalmárok társághordozói szerepére. Ez történt Magyarországon is. Tömegek, amelyeket az osztály-állam mesterséges tudatlanságban tenyésztett, tömegek, amelyek kihasználtságuk, rabizási voltak a letűnt rendszernek, ostobán odaállottak a bankjegyelrejtők láborába, kiszolgáltva ismétlenül magukat azoknak, akikért és akik miatt ezt a forradalmat meg kellett csinálni. Elrejtették bankjegyeiket, amelyeknek akkor sem volna nagyobb értékük, ha fennakadás nélkül végeznék a gazdasági életben a maguk körforgását. Hiszen a bankjegyek és általában a pénznek mindig az érte végzett munkának az értéke adta meg a jelentőségét, nem pedig az a fedezet, amely állítólag ott pihent a jegy-kibocsájtó bank pincéjében. A munkás, ha hitebért bankjegyekben kapta, soha sem azt nézte, hogy tényleg van-e annak a bankjegynek aranyfedezete a bankban és hogy azt a bankjegyet ki írta alá, hanem azt, hogy vásárolhat-e vele vagy sem. A kapitalista társadalmi rend sok hazug elmélete közé tartozott a nemzetközi pénzügyelmélet is, amely a bankjegy értékét annyira becsülte, amennyi annak az aranyfedezete volt. Tudjuk azonban, hogy ennek a nemzetközi kapitalista elméletnek viszont csak addig volt jelentősége, amíg a gazdasági élet a profiton, a munka nélkül vagy a mások munkáján szerzett jövedelemen épülhetett fel.

Amióta Magyarországon proletárdiktatura van és minden hatalom a munkások, földművelészek, katonák munkáján nyugszik, a fenti elmélet legalább számunkra a kapitalizmussal együtt meghalt. Megszűnt a kizsákmányolás, megszűnt a profit, megszűnt a munka nélkül szerzett jövedelem és helyébe a proletár-állam lépett, amely éppen azzal adja meg bankjegyeinek értékét, hogy fedezetül felmutathatja minden létező vagyonát a kapitalizmusnak, amelyet köztulajdonná nyilvánított és az öntudatos proletárok millióinak a munkáját akik tudják, hogy nem elméletek irányítják és adnak értéket az államnak, hanem az a produktív munka, amelyet az állam érdekében végeznek. Bankjegyet vagy pénzjegyet, vagy bármi más, amelyek értékéről szólnak, csak addig bírnak jelentőséggel, ameddig produktív munka folyik a gazdasági életben. Nem igaz tehát az sem, hogy a proletárdiktaturával pénzünk megrosszabodott vagy eléréktelenedett volna. Aki ilyet állít, az lebecsüli a munkát és vele a dolgozó munkát. Sajnos vannak ilyenek. — A letűnt rendszer bankárait, magnásait, exzerholdasait, akik megszokták a profiton felépülő társadalmi rendet és akiknek fáj a munka mindenképpen felett való hatalma. De ahogy a kapitalizmus nem ismert a gazdasági életben semmiféle kíméletet és ha érdekei úgy kívánták, keresztüljárni mindenen és mindenkin, a proletár-államnak sem szabad túrnia azt a garázdálkodást, amelyet ezek a letűnt urak a sötétben végeztek. Könyörtelen szigorúsággal kell velük elbánni és ha továbbra is végzik kumtergöző munkájukat, a Tanácskormányznak egy pillanatig sem szabad habozni olyan intézkedések megtételével, amely a bankjegyekkel tüntetett ellenforradalmi aknamunkát egyszerre megszünteti.

A bankjegy és aprópénz elrejtés egygyű, de pánikkeltésre feltehetően alkalmas problémájával le kell számolni, mert ez gyöngíti erőket és küzdelmünket. A gazdasági élet megszilárdítása a legfontosabb feladat még akkor is, ha egyelőre nem tudunk a nemzetközi forgalomba belékapcsolódni. — A bankjegy kérdésén nem mulhat sem az öntudatos proletárok millióinak a sorsa, még kevésbé a Tanácsköztársaság.

A mezőgazdasági műszaki szolgálat reformja.

A Földművelésügyi Népbiztosság mezőgazdasági műszaki szolgálatát a termelési rendnek megfelelően és a mezőgazdasági melioráció megvalósítása érdekében egészen új alapokra fekteti. A mezőgazdasági ügyosztályt szerkezeti szempontjaitól megfosztva, mely központja és irányítója lesz az országban kiépítendő mezőgazdasági műszaki szolgálatnak.

Az ügyosztály három csoportra oszlik. Az első a mezőgazdasági építészeti csoport. Ennek feladata lesz a mezőgazdasági életben szükséges építkezések tervezése és végrehajtása. A mezőgazdasági munkaházakat, istállókat, szőlő- és gyümölcsösök, trágyatelepeket, romfiókat, kertészeti berendezéseket, fograk építési egységeket kidolgozó tervek szerint, amelyek két főcél, a gazdasági cél és a racinális termelés célja fogják az egész vonalon szem előtt tartani. Az építkezés mindenkor az állami irányító Országos Építkezési Tanács irányítani, az építő anyagot pedig a működő építőanyag-hivatal utalja ki.

A második a mezőgazdasági gépi csoport. Ennek a csoportnak a feladata lesz, hogy a Földművelésügyi Népbiztosságnak a mezőgazdasági gépek intenzív használatára vonatkozó törvényeket műszakilag végrehajtsa, a mezőgazdasági gépeket, elsősorban a szántógépeket és falajmüvelési gépeket beszeresse és üzembeállítsa s az üzemek zavartalan működését biztosítsa.

A harmadik a talajjavítási csoport. Ennek a csoportnak igen fontos feladata van. Ennek lesz a hivatása, a talajjavítást, a talajművelést, a talajművelést és keresztüljárni, amely a talaj termőképességének és erejének növelését, az eddigi elhanyagolt területek a termelés számára való hasznosítását célozzák. Ennek a csoportnak a feladata, hogy a mezőgazdasági műszaki erőire vár e célkitűzések megfelelően az a feladat, hogy a talajjavítások, öntözőművek többi területek egységesen megkonstruálja és megvalósítsa.

A vázolt nagy tervek sikeres keresztülvittele azonban önként értetődően csak akkor biztosítható, ha a mezőgazdasági műszaki szolgálatnak ez a fővárosi központja kint az ország minden részében megfelelő műszaki hálózattal rendelkezik. Ez egyfajta garanciája lehet annak, hogy a központból kisugárzó egységes-tervezési irányításban egyöntetűen és a központi irányítás szellemének megfelelően a végére, másfelől pedig felülelheti a mezőgazdasági melioráció megvalósítására, mindazokat a helyi szükségleteket és igényeket, amelyek kielégítését igényelhetnek és így a központi igazgatás terveit a helyi viszonyokkal abba a köztudatos összhangba tudja hozni, amely a többtermelés céljait a legintenzívebben megvalósíthatja.

Ernek a nagy, országos mezőgazdasági szolgálatnak megteremtése a feladat. Sikeres megoldása érdekében a Földművelésügyi Népbiztosság az állami mérnökök Országos Szövetségéhez fordult és mielőtt ebben az irány-

arra, hogy foglalkozzék behatóan a mezőgazdasági műszaki szolgálat megszerzésének kérdéseivel és tegyen erre nézve részletes és szakszerű javaslatokat. Az AMOSZ. a felhívásnak megfelelően a legjobb szakerek bevonásával bizottságot küldött ki a javaslatok kidolgozására. A bizottság most foglalkozik a műszaki szolgálat kiegészítésének terveivel.

Hogy mentette meg a proletárdiktatura az agrárkatasztrófától az országot?

A mezőgazdasági termelés 1918 őszén csőd alá jutott Magyarországon. Nem szántottak, nem vetettek, sőt igen sok helyen a termést nem is takarították be. A háború alatt — bár rengeteg sok állatot és embererőt vontak el a gazdaságtól — még mindig tudunk termelni, nemcsak a magunk szükségletére, hanem a hadsereg részére, sőt még a külföld számára is. Azt lehetett volna hinni, hogy a fegyverletétel és a gyarutólomú leszerelés után mezőgazdasági munkakerőben és nyersanyagokban gyarapodva, intenzívebbé válik a termelés. Ennek azonban Buza-féle szerencsétlen jelszavak miatt éppen az ellenkezője következett be.

A volt kormány a földreformnak még az alapvető tételeit sem tudta február közepéig közölni. Majd a kihirdetett törvény egy szóval sem említette a reform pénzügyi lebonyolítását.

A megrendült jogbiztonság teljes termelési csődöt eredményezett az ési és tavaszi munkaknál, úgy hogy városainkra biztos éhínség következett volna el az idén nyáron. A kiküldött bizottságok már nem is a földbirtokreform végrehajtásával, hanem kizáróan az idei termelés biztosításával foglalkoztak, hogy valamilyen fajta ideiglenes megoldást létesítsenek. A birtokreformot a földművesek mindenütt úgy magyarázták, hogy az urodalmakat, mintagazdaságokat, tejjgazdaságokat is kivétel nélkül szét kell darabolni még az idén. Hiába könyörgött egy rendeletében a közélmezési miniszter, hogy legalább a tejjgazdaságokat mentse meg, mert Budapesten a gyermekek és a betegek elfognak pusztulni, semmi eredménye sem volt.

Úgy látszott már, hogy nincs többé hatalom, mely a földéhes népet visszatartsa a birtokok szétmencangolásától. Mikor még seholy találtunk orvoslást, akkor jött váratlanul az új fordulat, amelynek örök érdeme, hogy megmentette Magyarországot az észnélküli, lavinaszerű és többé vissza nem csinálható birtokelaprózástól. — Az új rendszer első percében eltörölte a földosztásnak még a fogalmát is.

A birtokrendezés adminisztratív ügyeinek vezetősége a következőket közli:

Az ügyvédek és mérnököket azonnal visszahívtuk, ellenben több mint ezer gazdaszt küldünk az országba mindenfelé, hogy egyrészt az ide termést biztosítsuk, ami sikerült is, másrészt, ahol csak lehet, tényleg bevezessük a cselédséget az urodalmak birtokába és propagandát csináljunk a szövetkezeti gazdálkodás mellett. Kiméletlenül léptünk fel olyan hivatalnokok, ellenforradalmárok működésével szemben, akik tovább is a földbirtok feldarabolása mellett szónokoltak.

Az idei termést biztosítottuk. — Most módunkban lesz a jelszavaktól és esztelen következtetésektől mentesen szakszerűen végrehajtani feladatunkat. A Kormányzat tanács ezért a napokban igazán arra hivatottakból egy nagy birtokrendező tanácsot létesít, amely hatalmas nagy végrehajtó szervezetben fog dolgozni. Az országot pedig, az eddigi vármegyei és járási beosztásra való tekintet nélkül, a vidéknek tulnyomóan nagy-

birtok vagy kisbirtok jellege szerint fogjuk egyes járásokra beosztani.

Megállapíthatjuk mindebből, hogy a modernül berendezett nagybirtokok esztelen feldarabolásától mentette meg a Tanácskormány az országot, minden időkre elvülhetetlen érdekeket szervezve ezzel a városi lakosság kenyérének biztosítása körül.

A falusi hitel szervezése.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet politikai megbízottjai a falusi hiteltűgy szervezéséről a következőképpen nyilatkoztak:

— Minthogy eddig is az OKH. foglalkozott a falusi kisiparosok és kiscsászák hiteltűgyeivel és minthogy az OKH.-nak 2400 vidéki szövetkezete van, melyeknek működési köre nyolcezer községre terjed ki, közenfékvő dolog, hogy a Tanácsköztársaság ezt a hatalmas szervezetet akarja felhasználni a falusi hiteltűgy szervezésére, természetesen a kommunisztikus elveknek megfelelő átalakítással.

Elsősorban is megszüntetjük a szövetkezeteknek kapitalisztikus jellegét és úgy állítjuk be a kommunisztikus társadalmi rendbe, hogy a szövetkezeti tömörülésben rejlő gazdasági erő a közösség használatára váljék. Erre vonatkozó intézkedéseink a "pénzügyi népbiztoság felhatalmazása alapján már folyamatban vannak. Különösen kiemeljük, hogy a sok különféle szövetkezet helyett a jövőben minden faluban csak egy hitelszövetkezet lesz. A nem életképes hitelszövetkezeteket és önszégélyző egyleteket felszámoltatjuk. A jövőben tehát nem lehet különféle helyen adósságot, adósságra halmozni, mert a falusi kisiparosok és kiscsászák — csak a falujukban levő hitelszövetkezetnél vehetnek fel kölcsönt és szövetkezeti fióknak vezetősége ellenőri, hogy a kölcsönt tényleg arra a célra használják-e fel, amire kérték. Ugyancsak a szövetkezeti fiókoknál helyezhetik el a kisiparosok és kiscsászák pénzfeltelegeiket is.

A jövőben a hitelnek a munka lesz az alapja és fokrője. Aki dolgozik és termel, az hitelképes lesz, aki azonban henyéi, az még akkor sem kap hitelt, ha a hitelre meglesz a fedezet. Természetesen lesznek reálhitelnek is, nevezetesen bizonyos keretekben megmaradnak a hosszú lejáratú amortizációs kölcsönök is. Ezeknek lesz egy központi nyilvántartó hivatala de ha a kiscsászák ilyen kölcsönt akar felvenni, akkor ezt is a helyi szövetkezeti fióknál kell bejelentenie. Itt történik a biztosítások bejelentése is, sőt a szövetkezeteket, mint kitűnő falusi szerveket átmenetileg a gabonának és gyapjunak ügyjótmedencéje gyanánt is felkarjuk használni.

Minthogy a központra óriási feladatok várnak, szükséges az eddigi vidéki képviselői hálózatot úgy kiterjeszteni, hogy a központ minden vármegyei székhelyen állít fel kerületi fiókokat is, melyek középfokú pénzügyi és pénzváltó, egyben pedig ellenőrző szerveik lesznek a falusi fiókoknak. Szükségesnek tartjuk megjegyezni azt is, hogy vidéki szövetkezetektől naponta 3—400000 korona betét érkezik be hozzánk, ami kétségtelentül a kiscsászák és szövetkezetekbe vetett nagyfokú bizalmának a jele. Igazolja ez azt is, hogy a kiscsászák nem ültek fel az ellenforradalmárok izgatásának, a mellyel el akarták hitetni velük, hogy földjeiket elvesztik. A hitelszövetkezet kiscsászák és kisiparos tagjai teljesen beilleszkedtek az új rendbe és alig fordultak elő zavaró momentumok.

A régi vezetőség eltávolításának politikai okai is vannak. A régi vezetőség reakciós volt, de még ennél is nagyobb sullyal esik a latba az, hogy az OKH. nagybecskereki tengerioltágyarat és más vállalatát a régi vezetőség egyéni érdekből az államkincstár és az OKH. nagyfokú megkárosításával potom áron ajánlotta a bankerdekeltségnek az erre vonatkozó vizsgálat-befejezéséhez közeledik, de azt máris meg lehet állapítani, hogy a régi vezetőség visszaélt a belényezett bizalommal.

HIREK.

— **Értesítés.** Értesítem a vármegye nem állami tanítótestületét, hogy mindazon volt felekezeti óvónők, tanítók, tanítónők és általában eme népoktatási intézetek tanszemélyzeiteit, kik már gyermekeik, vagy elartott családjai után 1919. január 1.-én családi pótlékot élveztek, hogy felemlt családi pótlékaikat illetőleg különbözőzeteik minden további személyre szóló utalvány bevonása nélkül, illetékes állampénztárainknál szabályszerűen kiállított nyugtára felvehetik. Veszprém, 1919. május hó. Vm. mv. osztály.

— **Üdvözlét a frontról.** "Vörös Zászló" szerkesztőségének, Veszprém. T. Szerkesztőség! Üdvözlétünk küldjük a veszprémi Kun Béla zlj távb. szakaszától, a demarkációs vonalról: Németh Mihály, Gábor Mihály, Nagy József, Vanczel György, Birkenheuer Béla, Molnár József, Szabó József, Tóth Sándor, Takács József, Albrecht Ferenc, Bombicz József, Káposztás Gyula, Viték Tamás, Szigetvári József, Gáspár Viktor, Agócs Péter, Alakszi Emil, Szenes Lajos. — Vöröshadsereg távb. szakasz zlj. Gyanafalva (Vas megye).

— **Felhívás.** Kérem a kisiparosok szociális szervezete azon tagjait, kik eddig a kiküldött ötös bizottság előtt magukat nem igazolták, hogy legkésőbbben folyó hó 28-ig az iparigazolványok bemutatása mellett igazolásukat annál is inkább mutassák be, mert a fenti határidő lejártával a bizottság további igazolásokat nem fogad el és így az illetők részére az ujonnan kiadandó szakszervezeti igazolványok nem lesznek kiállítva, minthogy a múltban kiadott ily igazolványok június 1-ével hatályukat veszítik. Veszprém, 1919. évi május hó 21-ik napján. — Boskovitz Ignác, ötös igaz. biz. elnök.

— **Kisdedovoda megnyitása.** A veszprémi Jeruzsálemhegyi kisdedovodában folyó május hó 26-án újból kezdtük vevik az előadások. — Az ovodába járnı óhajító kisdedeket ugyanott lehet beírni. — Ez ovoda részére a kisgyermekmel mellé egy gyermekdada is kérésztetik, ki felvételt vögelt az ovonóndó jelentkezhetik.

— **Kiscsászák figyelmébe.** Ezuton is tudatom a kiscsászák, hogy az idei terményeknek jégkár elleni biztosítását kizárólag a Központi Jégbiztosító Szervezet, mint állami intézmény, vette át. A biztosítások akár több évekig, akár pedig újjak legyenek a fenti szervezetnek a Közgazdasági Banknál Veszprém levő hivatalos kelyegében adandók fel, mely biztosítások díjainak fedezésére a Tanácskormány idevágó rendelkezései értelmében folyószámlákról és betétekről korlátlan összeg vehető fel. — Tekintve azon körülményt, hogy egy esetleges jégkár esetén azon kiscsászák, akik a Termelőszövetkezethez nem kapcsolódnak, az állam semminemű kártérítéssel nem szolgálnak, igen ajánlatosnak tartjuk, ha a kiscsászák terményeiket jégkár ellen a fenti biztosító szervezetnél biztosítják, mely biztosító-iroda esetleges kár esetén a kárösszeget a károsult félnek minden körülmény között kiutalja. A kiscsászák tandcsadójá.

— **A mezőgazdasági gépszükséglet ellátása.** A mezőgazdasági gépszükséglet zavaratalan ellátásának menétét rendkívül megnehezíti az a körülmény, hogy az érdekeltség nincs tisztában az e téren működő hatóságok illetékeségével. Az ebből naponta előálló félreértések elkerülése végett a következő hivatalos értesüléseket közöljük. A mezőgazdasági gépszükséglet megállapítása a Földmívelésügyi Népbiztoság Mezőgazdasági Üzemosztályának a feladata. A szükségeslet megadásánál a népbiztoság sürgős szelekciót végez, hogy az egyéges gyártást elősegítse. A szükségesletet en bloc közli, a Szociális Termelési Népbiztoság Mezőgazdasági Gépgyártási Szakosztályával (Vilmos császár-ut 32.). A megállapított mezőgazdasági gép- és eszközszükséglet előállításáról a Földmívelésügyi Népbiztoság rendelkezésére való bucsátásról akár gyártás, akár behozatal útján a Szociális Termelési Népbiztoság enllített szakosztálya gondoskodik. Ugyancsak ő rakta-rosza el a kész gépeket. A gépek szétosztása a Földmívelésügyi Népbiztoság hatáskörébe tartozik, amely lehetőleg figyelemmel van arra, hogy a szétosztásnál a gépek gazdaságosan legyenek kihasználhatók. A mezőgazdasági ter-

melési üzembe beállítandó, valamint beállított gépek üzemből tartásához szükséges anyagok en bloc való beszerzéséről és ezeknek szétosztásáról a Földművelésügyi Népbizottság Mezőgazdasági Üzemosztálya gondoskodik. — A pótkatrészekre ugyanaz az elv mértékadó, mint az új gépekre. A kisebb természetű javítások a Földművelésügyi, a gyári javítás ellenben a Szociális Termelési Népbizottság emittelt ügyosztályának hatáskörébe tartozik. A gépeknek gyári, vagy műhelyi javítási színhelyére való elszállítása és onnan való visszazállítása a Földművelésügyi Népbizottság feladata. — Ugyanez a népbizottság gondoskodik a gépek kezelőszemélyzetéről. — A Szociális Termelési Népbizottság emittelt ügyosztálya tanfolyamok tartásával gondoskodik arról, hogy a lehetőség szerint kellő számú kiképzés álljon rendelkezésre és kebeléből időnként szakértőket küld ki, akik a mezőgazdasági termelő üzemből levő szántógépeket, cséplőgépgarnitúrákat, továbbá egyéb motorkat üzemi szempontból időnként revízió alá veszik, de ott nem rendelkezhetnek.

— **Arató és kaszálógépek alkatrészeinek megrendelése.** A Földművelésügyi Népbizottság valamennyi vármegyei gazdasági főmegbízotthoz körrendeletet bocsátott ki a fűkaszálók, szénagyújtók, marokrak aratógépek és a kéveköti aratógépek sürgős javítása ügyében. A gazdáknak az emittelt gépek üzemképességéhez a szükséges alkatrészokről rendszeres megrendelést kell készíteniük. Ezeknek az alkatrész megrendeléseknek tartalmazniuk kell, hogy milyen jelű, fajtájú, gyártmányu a gép, mikor és milyen cégnél szerezték be, (pl. Cormick-féle, öllábas, jobbvágó, kéveköti aratógép, beszerzési éve 1915., vásárolta a Nemzetközi Aratógép Társaságnál Budapesten) azonkívül a szükséges aratórészek szokásos nevét, lehetőleg az eredeti alkatrész füzetmegjelölése szerint, valamint a megrendelendő alkatrész gyári számát és jelzését. Az alkatrész megrendelése gépek szerint csoportosítandó. Az ily módon elkészített megrendeléseket a községi munkástanács látatásával május 20-ig a járási gazdasági biztoshoz kell juttatni. A járási gazdasági biztokok küldik azokat majd az egyes gyárakhoz, illetve cégekhez. A kéveköti aratógép tulajdonosok figyelmét különösen felhívjuk arra, hogy gépeik gabona-elevatornyáit lehetőleg háziilag javítsák ki, mert ilyen ponyvákban nagy a hiány.

Színház.

Heti műsor.

Hétfő: „Örvény”.
Kedd: „Megváltás felé”.
Szerda: „Aranykakas”.
Csütörtök: d. u. „Tul a nagy Krivánon”, este „Legénybucsu”.
Péntek, szombat: „Táncos grófnő”.
Vasárnap: d. u. „Hejhehujá báró”, este „Táncos grófnő”.

Beszámoló.

Doktor ur. Bohózat 3 felvonásban.
Molnár Ferenc régi, kedves bohózatát ujtotta fel kedden este a színtársulat. Eleven, pezsgő élet van a darabban és az az egész élet egy ember körül forog: Puzsér a betörő, a kedves ferencvárosi csirkefogó körül. Az átlagon jóval feldit emelkedik Puzsér, nem közönséges gazember. Jóízű humorral csinálja a dolgát, szívügyeket bonyolít le, mikor a helyzet megkívánja, pillanat alatt beleléli magát az ügyvédje szerepébe, sőt azt cipelteti börtönbe maga helyett. De jó fia Puzsér, megcsinálja a benyodalmat, de ki is hoozza a csomót. Örökéletű figurát rajzolt meg Molnár Ferenc, a pesti élet legkiválóbb ismerője Puzsérban.

Pataki játszotta Puzséri. Átálta a szerepet, kedves, természete volt minden gesztusa, harsogó kacagás követte minden szavát, sok megérdemelt tapsot kapott nyílt színen is. A többi szereplőnek nehéz volt a helyzete. Puzsér annyira leart minden kacagást, hogy színész legyen a talpán, aki egy-egy Puzsér jelenet után nevést: tud fakasztani. Dícséretére válják minden szereplőnek, hogy amit ki lehetett hozni, azt ki is hozták. Sárkány szerepében Abonyi

rangut. Tökéletesen játszotta meg Brádi a szerelmes rendőrfogalmazót. Marcinka egy kis iskolásleány szerepében kifogástalan volt. Gulyásné jó volt, bár kicsit túlerősen festette alá Marosinó alakját. Eőry részeg embere elsőrangú, Lónyai, Erdélyi, Földvári jól oldották meg feladatukat.

.*.*

Lillom. Felejthetetlenül kedves, meleg este volt a szerdai. Liliom ment, Molnár Ferenc csudás története. Egy csirkefogó a hőse, Liliom, aki nem akar dolgozni, nem tud dolgozni, aki rossz, komisz ember, nőikkel tartatja ki magát meg is veri a nőket, mégis a sok rosszasága mellett is igen jó ember, mert Ember, melegen érzi ember. Meghal Liliom, a saját kezével vet véget az életének, mert ráfekszik az élet és legyűri, letiporja szegény Liliomot.

Liliom, az érzi ember nem bírja megmondani, hogy szereti. Nem bírja megmondani, pedig a szíve csordultig tele van szeretettel. Szereti Julikát, szereti a lányát, mégis — megüti őket. És visszatér a földről, anélkül, hogy a lányát megcsókolná.

Sok-sok könnyet csalt már ki Liliom az emberek szeméből. És sokat fog még kicsalni, ameddig csak élni fog színpadon az alakja. Nem lehet nem-meghatódni, ha Liliomot látjuk. Annyira emberi, annyira él, kell könnyet áldozni neki.

Fodor Oszkár játssa Liliomot. A színésznek legnagyobb dicsérete, ha szerepe szerint könnyet vagy nevetést fakaszt. És mindent megmondunk vele, ha megállapítjuk, hogy sok szem lett nedves és mindenkit megfogott, megkapott Fodor nagyszerű játéka. Kovács Lulu Julikája tiszta, kiforrott művészet volt. Gergely Giza elsőranguan etaltálta a vidéki kis parasztlány hangját. Marcinka hozzáállt szerephez jutott. Gulyásné jól játszotta meg Muskátné szerepét. Sándori Margit, Gulyás, Pataki, Doktor, Brádi, segítették teljes sikerre az előadást. A rendezés általában jó volt, bár a hatodik kép túlságosan realitás volt beállítva.

.*.*

Megváltás felé. Izig-vérig szociális darabot, igazi proletártragédiát mutatott be esütörtök este a színtársulat. Új világunk kellett jönni, hogy színpadon láthassuk ezt a darabot. Budapesten a régi államrendőrség betiltotta az előadásait. Megkapó színekkel ecseteli Garami Ernő a proletárcsalád drámáját. Az anya éhen hal, a leány eladja magát — kenyérért, mert a gyomor ordít, követelődik.

Elsőrangú volt az előadás. Vécsey Ilona az anya, Kovács Lulu Lujza szerepében kiváló volt. Doktor János, Abonyi, Brádi D. Sándori Margit, tudásuk legjavát adták. Igaz művészettel játszották meg szerepeiket, a fiatal haladó élet összetűzését a maradiakkal, az ősiakkal. El kell bukni a régieknek, nem állhat senki ellen az új, a mindent megváltó áramlatnak.

Vasárnap délelőtt 10 1/2 órákor mérsékelt helyárral matiné rendezünk. Lesz szociális előadás, cabaretszámok, aktuális szavalt, 2 egy felvonásos stb. Az előadást a közönség figyelmébe ajánljuk. D. u. „Stambul rózsája”, este „Hejhehujá báró” operette kerül színpadra. Hétfőn Barta Lajos „Örvény” c. színműve, a Nemzeti Színház ezidei nagyszerű ujdonsága kerül színpadra. Főszereplők: Kovács Lulu, Gergely Giza, Vécsey, Abonyi, Brádi, Doktor. Kedden Garami Ernő hatalmas szociális drámája, „Megváltás felé” kerül színpadra. Az előadás előtt Jankovics Lajos a megyei intéző bizottság elnöke tart magyarázó előadást. Szerdán Kadelburg világhírű énekes bohózata „Aranykakas” kerül színpadra. A főbb szerepeket Vida Ilus, Gulyásné, Marcinka, Gulyás, Pataki, Eőri játsszák.

Szakszervezeti mozgalmak.

Felhívás a faipari iparosokhoz. Felhívom az összes asztalos, bognár, kárpitos, kefékötő, kosárfonó, kádár, szítas, esztergályos, faszobrász és csatorakészítő iparos elvtársakat, hogy pontos név és lakcímüket hozzáam mielőbb leadni sziveskedjenek. Vörös István az önálló iparosok faipari szakszervezetének titkára: Veszprém, Buhim-utca 2. szám.

A Háztartási Munkásnők Szakszervezete

kor a Weisz-féle vendéglőben (Kossuth Lajos utca 22. szám) ülést tart, melyre kérem a szakszervezet tagjainak szives és pontos megjelenése.

Anyakönyv.

Születés.

Morosán Gábor máv. mozdonyvezető Horváth Mária fia László gör. kath. — Eberes Ferenc városi közalkalmazott és Csáka Mária Irma leánya Mária Katalin r. kath. — Pinter Mária napszámosnő leánya Mária

Halálozás.

Pinter Terézia napszámosnő 45 éves. Sulyok Lujza 6 hónapos r. kath. — Özv. Pinter Ferencné Rabóczki Mária magánzó 84 éves. Hollósy Géza papnövendék 22 éves r. kath. Özv. Berlog Józsefné Váczi Mária szegény tag 81 éves r. kath.

Házasság.

Pap Mihály vöröshadsereg tagja né. Ébel Ilona r. kath. — Répási Ferenc máv. mozdonyfűtő r. kath. és Szabó Mária róm. kath. Pór Henrik kéményseprősegéd ág. h. v. és Pár Teréz r. kath. — Kodaszov Sándor lakatos (özv.) g. kel. és Szélessy Erzsébet ref. — Segesdi Imre cipésziparos r. kath. Molnár Ilona r. kath. — László István városi közalkalmazott r. kath. és Szabó Katalin r. Csermák László kályhasiparos r. kath. és hízer Paulina r. kath. — D. Moser Károly orvos r. kath. és Istvánffy Margit Ilona

Cirkus

A csak pár napig mutatványos adásokat tartó cirkuszban ma szombaton este 8 órákor, holnap vasárnapi nap folyamán pedig délután 4 órákor és este 8 órákor lesz egy-egy előadás.

A műsor áll löidomítás, műlova akrobata és bohózat jelenetekből. Számos látogatást kér az Igazgatóság.

A veszprémi törvényszék.

P. 689. szám.
1919.

Hirdetmény.

A Veszprémi törvényszék közli, hogy Venczel Lajosné, Venczel Mária lakos részéről az 1911. I. t.-c. 733. §-ban előterjesztett kérelem folytán az állítólag halt Venczel Lajos földműves, volt lakos holtaknyilvánítása iránt az eljárás napon megindította és az eltűnt részéről gondnokul Révész Sándor ügyvéd, lakost rendelte ki.

Felhívja a törvényszék az eltűnt személyeket, akiknek az eltűnt életbenléte másuk van, hogy a bíróságot, vagy gondnokot az eltűnt életbenléteéről egyszerűen közöljék azokat az illető személyekből az eltűntnek életbenléte iránt, mert ellenkező esetben a bíróság tüntet a jelen hirdetménynek a „Tanácsosság”-ban történt harmadszori bejelentés napjától számított 3 hó letelte után holtak fogja nyilvánítani.

Veszprém, 1919. évi április hó 18-án.

A kiadmány